

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Libros III. IV. Et V. De Avxiliis Gratiae In Generali, De Avxilio
Svfficiente, Et De Avxilio efficaci Gratiae Dei

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1652

XXV. Quid addat auxilium efficax auxilio praeuementi sufficienti, seu
vocatio efficax generali, ac sufficienti vocationi, & an per congruitatem
vocationis hoc sufficienter explicetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94118](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94118)

ratio, sed sola specialis directio, ex parte intellectus, & phantasiae, ac memoriae tam rerum, quam verborum, si necessaria esset. In hoc enim potest esse varietas iuxta materiam scripturam, & dispositionem antecedentem scriptoris. Interdum enim scriptor excitatur a Spiritu sancto ad scribendum quae alias vidit, vel nouit, ut de se dicit Lucas capite primo Evangelij. Et tunc Spiritus sanctus non omnino praeuenit scriptoris mentem, sed ab illo vult etiam diligentiam adhiberi, ut ex 2. Machab. 2. colligimus, & totum id fit per liberam voluntatem scribentis, non determinatam physice, sed inspiratam, & motam congruenter a Spiritu sancto. Ultra diligentiam verò, & supra libertatem scriptoris Spiritus sanctus assistit menti eius, dirigendo, & suppleendo, quod ipse scriptor sua diligentia non potest vel non affecit, vel remouendo ne quidquam scribat aliter, quam Spiritus sanctus vult. Aliquando verò scriptor merè prophetice scribit, quae tunc actu ei reuelantur, & a Spiritu sancto dictantur, & omnino se gerit scriptor, sicut amantenses Spiritus sancti, sicut Baruch scribebat verba quae dictabat Ieremias, & ipse Ieremias, ut dicitur Ierem. 36.) dictabat tanquam legens ex libro mentis suae, in qua Spiritus sanctus ea scripserat. Et in utroque tam Ieremias quam Baruch voluntas scribendi, vel dictandi, & obediendi Deo hoc praecipiente omnino libera erat, ex inspiratione diuina, sine physica praedeterminatione materia autem, & verba Scripturae erant omnino ab Spiritu sancto sine interuentu voluntatis humanae. Quocirca in toto opere scribendi, vel dictandi canonicae scripturae nulla praedeterminatio physica voluntatis humanae necessaria est. Neque inuenitur opus supernaturale, pro quo sit necessaria, nisi ubi voluerit Deus humanae voluntati absolutam inferre necessitatem.

CAPVT XXV.

*Quid addat auxilium efficax auxilio praeuenienti
sufficiens, seu vocatio efficax generali, ac suffi-
cienti vocatori, & an per congruita-
tem vocationis hoc sufficiens
explicetur.*

Diximus in cap. 5. auxilium efficax in vocatione aliqua speciali, ac proinde in aliquo modo excitantis gratiae consistere, & in subsequentibus declarauimus, nullam esse excitationem quae ex sola sua intrinseca natura, seu entitate talis, seu tam efficax sit, nec praeter vocationem necessariam esse aliquam praedeterminationem ex parte Dei, quae vocationi tribuat efficacitatem illam, nam omnino talem modum efficacitatis exclusimus, tum quia repugnat sufficientiae gratiae, cui illa praedeterminatio non adiungitur ex parte Dei, tum etiam quia pugnat cum arbitrij libertate. Et ideo superest explicandum quid illud sit, quod vocatio efficax addit ultra sufficientem, nam cum vocatio sufficiens sit vera vocatio, & de se effectrix consensus, & nihilominus vocatio efficax ab illa distinguatur, necesse est ut ratio efficaciae aliquid addat tali vocationi, quid ergo illud sit, inquirimus. Quod certè obsecrum est, nam ideo dixit Augustinus hanc vocationem efficacem altam, & secretam, & profundae considerationis esse, conandum nihilominus est id explicare, quod breuiter per nonnullas assertiones faciemus, deinde ad maiorem declarationem, & confirmationem nostrae sententiae nonnullis objectionibus satisfaciemus.

Primum ergo asserimus, vocationem efficacem non addere sufficienti nouum auxilium praeuen-

Fr. Suarez de Gratia Pars II.

niens, nec aliquam entitatem, vel proprietatem realem absolutam, quae ad constituendum auxilium efficax, & distinguendum illud à sufficiente necessaria sit. In hac & sequentibus assertionibus abstinere nunc à probationibus, & ab auctoritate, quia de hac re sigillatim agendum est in capitulis sequentibus. Nunc solum assero saltem in eo esse hanc positionem consentaneam Conciliis & Patribus, quod in illis non inuenimus alia auxilia gratiae praeuenientis nostrum velle, & per quam Deus efficiat nos velle nisi auxilia excitantia, ut sunt illuminationes, & inspirationes. Non potest autem vocatio efficax addere ultra sufficientem aliquod peculiare auxilium excitantis gratiae, quod per vocationem non efficacem non detur, tum quia si illud auxilium est necessarium & negatur, vocatio, quae datur, non poterit esse sufficiens iuxta principia hactenus posita, & probata. Tum etiam quia probatum est, nullum auxilium excitans de se, & ex vi suae entitatis esse efficax ad determinandam voluntatem ad vnum, ergo quocumque auxilio excitante dato oportebit inquirere, per quid fiat efficax, & sic proceditur in infinitum: vocatio ergo non fit efficax per additionem peculiaris auxilij excitantis. Ergo nec per auxilium praeueniens ad velle liberum, quia, ut dixi, nullum est tale auxilium praeueniens nisi excitans. Et haec ratio etiam probat in vniuersum vocationem non constitui in ratione efficacis per entitatem, vel proprietatem realem illi additam, nam vel illa effectus distincta ab omni excitatione, vel tantum modus eius, neutrum est verisimile, & utrumque inuoluit omnes difficultates tactas de auxilio praedeterminante vel rem non explicat.

Primam partem probabo, quia si est entitas distincta, erit speciale auxilium actuale distinctum ab excitante, & praeueniens ad actum, ac proinde distinctum ab influxu simultaneo ab ipso imbibito, & sic erit auxilium actuale medium inter excitans & velle liberum, quod, ut dixi, in sanctis Patribus non inuenitur, & obiter notari possunt Augustinus in qu. 2. ad Simplician. dicens: *Credere Dei esse & nostrum, Dei vocando, & nostrum sequendo.* Vbi inter illa medium non constituit, nec in lib. 83. quæstion. q. 68. cum dicit, *Si quis sibi tribuat quod venit vocatus non potest sibi tribuere quod vocatus sit.* Nec Prosper lib. 2. de vocat. gent. cap. 26. ubi cum de scripserit modum vocandi Dei per inspirationes, illuminationes, &c. immediate subiungit. *Sed voluntas subiungitur huic gratia, quae ideo excitata est ut incipiat velle cum merito, quod diuino semine conceperat.* Neque etiam Bernardus medium illud agnouit lib. de grat. & liber. arbitr. circa finem. Si vero illa proprietates est tantum modus intrinsecus excitationis, ille non potest esse nisi vel intensio, vel claritas vel similis proprietates, si excitatio sit in intellectu, vel suauitas aut quid simile si sit in voluntate: nihil autem huiusmodi sufficit, ut excitatio de se vel in se fiat absolute efficax, ut supra probatum est, quia per talem proprietatem non extrahitur motio à ratione gratiae excitantis, de qua probatum est non habere de se talem efficaciam. Et inde facile probatur altera pars, quia vel illa entitas aut proprietates, talis est, ut sit necessaria ad operationem, & sic sine illa non erit vocatio sufficiens, vel non est simpliciter necessaria, & sic non pertinebit ad auxilium efficax, quod necessarium est. Item vel addita illa entitate, aui proprietate necessario sequitur consensus voluntatis, & sic non erit liber, quia illa necessitas est antecedens, & procedit omnes rationes supra factae contra physicam praedeterminationem, vel non sequitur necessitatio, & sic non sequetur infallibiliter, ex vi talis entitatis, seu proprietatis per se, & absolute spectata, & consequenter non sufficiet ad constituendam vocationem in ratione efficacis.

Vocatio efficax non addit sufficienti nouum auxilium praeueniens nec aliquam entitatem, vel proprietatem realem absolutam, quae ad constituendum auxilium efficax, & distinguendum illud à sufficiente necessaria sit.

Vocatio ef-
ficax quæ-
dam.

Dico secundò, Vocatio efficax illa est quæ de facto habitura est infallibiliter effectum à vocante intentum, & ideo licet in se sit gratia præueniens à solo Deo facta, nihilominus includit habitudinem ad cooperationem futuram liberi arbitrij, cum auxilio gratiæ simultaneo, & consequenter includit quandam congruitatem respectu personæ, cui datur, ut sit illi ita proportionata, & accommodata, sicut oportet, ut in tali persona, in tali tempore, & occasione infallibiliter effectum habeat, & per hoc habet illa vocatio, quod congrua, & efficax sit. Hæc doctrina communiter approbatur à Theologis nostræ Societatis, & ab aliis Doctoribus, qui negant prædeterminationem physicam, quos supra retuli: De aliis vero antiquioribus & Patribus dicam inferius. Nunc prior pars probatur facile ex dictis; sequitur enim à sufficienti partium enumeratione. Nam gratiæ efficax dicitur quæ infallibiliter habitura est effectum, & sub hac ratione à Deo infunditur, ut in superioribus declaratum est. Sed non habet hanc infallibilitatem ex vi suæ entitatis, vel alicuius absolutæ proprietatis suæ, ut proximè ostensum est, & sequitur clarè ex omnibus dictis contra alias sententias; ergo necesse est ut habeat coniunctam habitudinem ad effectum futurum cum libera determinatione, ut inde habere possit dictam infallibilitatem, seu fundamentum eius: non enim potest cogitari alius modus talis infallibilitatis. Secundo declaratur à simili de præscientia Dei, circa futura contingentia, est enim infallibilis, quamvis obiectum non habeat in sua causa determinationem, & ideo dicimus necessarium esse, ut talis scientia includat habitudinem ad ipsam determinationem causæ, ut suo tempore futuram, non quia aliter esse non possit, sed quia non aliter futura est. Sic igitur hæc gratia quæ antecederet infunditur, infallibiliter habet & consequenter operationem voluntatis, non quia aliter esse non posset, etiam stante illa gratia, sed quia aliter futura non est.

Notabilia
D. Augusti-
ni verba.

Altera verò pars de congruitate, seu proportionem ad personam supposita præcedenti, solum pertinet ad modum loquendi: nam cum tale auxilium dicat habitudinem ad effectum infallibiliter futurum, & eam non habeat ex innata proprietate absoluta, oportet ut habeat ex congruitate, vel proportionem quam habet ad talem personam. Et quamvis infra de Augustini mentem in capite speciali dicturus sim, libet tamen nunc saltem ostendere hunc loquendi modum non ab alio, quam ab Augustino desumptum esse. Ille enim in primis in q. 2. ad Simplician. multis verbis doctrinam hanc tradit, ex quibus panca indicabo. Cum eadem res inquit vno modo dicta alium moueat, quis audeat dicere desuisse Deo modum vocandi, quo etiam Esau mentem applicaret, voluntatemque coniungeret. Vbi duo aduerto, vnum est ponere congruitatem vocationis, non in modo eius absoluto, sed respectiuo ad talem personam. Aliud est, quod posita illa vocatione dicit per illam fieri, ut is, qui illam recipit v. g. Esau, si illam reciperet suam mentem, & voluntatem applicaret, nam illa verba recte intelliguntur ut illud Esau in casu nominandi positum sit, & de supposito verbo applicandi, & coniungendi vocationi Dei. Quod si quis dixerit sensum potius esse Deum per vocationem potuisse mentem Esau (vocem hanc in genitiuo ponendo) applicare, quod ad præsens spectat, non multum refert, quia sensus in idem redit, nimirum non desuisse Deo modum vocandi, ita accommodatum Esau, ut per vocationem illam, quod volebat obtineret. Prior verò sensus videtur, magis ad Augustini mentem, nam statim cum de reprobis dixisset, non esse congruenter vocatos, subdit. Possent alio modo vocati accommodare voluntatem. Præterea sic inquit, licet multi

vno modo vocentur, tamen quia non omnes eodem modo affecti sunt, illi sequuntur vocationem, qui illi capiunt & reperiuntur idonei. Vbi valde notanda est causalis nota, quia non in extrinsecam prædeterminationem, sed in congruentiam vocationis causam refert sequendi vocationem. Idemque significat cum iterum inquit solius Dei miserentis fuisse illo modo vocare, quomodo apti est. Ac denique illi (inquit) electi congruenter vocati. Ex quo verbo sumptum est nomen vocationis congruæ. Præterea ex lib. de Don. perscuc. cap. 14. hæc verba notanda sunt. Ex quo apparet quibusdam esse naturale lumen intelligentie, quo moueantur, si congrua suis mentibus vel audierint verba, vel signa conueniant. Sed hæc, & alia multa inferius latè tractanda sunt.

Dico tertio, infallibilis connexio, quæ in vocatione congrua, seu efficaci cum libero consensu inuenitur, non est merè causalis, sed præscientiæ, non enim per absolutam scientiam, sed per conditionatam, quæ quæ Deus de omni voluntate creata, & credibile præscit, quid sit actura in omni tempore, & occasione, ne, si hoc, vel illo modo exciteretur, seu vocetur. Ita docent Auditores allegati, & alij inferius allegandi, & assertio solum indiget breui declaratione, quia ex superioribus sequitur. Supponit ergo assertio, quod vocationem, quam ad maiorem claritatem congruentiam appellamus, habere infallibilem connexionem cum consensu voluntatis, quod est clarum ex dictis, tum quia hoc est de ratione auxilij efficaci, ut supra posuimus, tum etiam quia hoc est necessarium, ut hæc vocatio sit medium ad diuinam electionem, prædeterminationem, & efficacem prædeterminationem implendam, ut notum est. Infallibiliter autem proprie loquendo respicit intellectum, est enim proprietas cognitionis, seu scientiæ, & obiecti eius. Vnde sicut dupliciter cognoscitur potest effectus futurus, scilicet, in causa, & in se, ita duplex distinguitur infallibilitas, altera in causa, altera in effectu ipso, seu in emanatione actuali ipsi effectui à causa. Auxilium autem efficax est causaliter consensus, & tunc dicitur efficax, cum ita datur, ut infallibiliter habeat effectum inducendi, hominem in consensum, dicimus ergo non esse hanc infallibilitatem in causa, id est, in tali vocatione, vel auxilio secundum se spectato. Quod etiam est manifestum ex dictis, quia vocatio non dicitur efficax ex eo, quod voluntatem suam naturali virtute ita determinet ad consentiendum, quin possit non consentire, si velit, etiam in sensu composito, seu posita tali motione, sed quod ita est ab aliqua causa, ut possit non esse, non obstante illa, seu etiam illa posita, non est infallibilis in causa, quia quod est infallibile in causa, non potest non euenire posita illa: ergo hæc infallibilitas non potest esse in ipso auxilio secundum se spectato, tanquam in causa. Et inde concluditur debere esse in præsentia, quia in effectu futuro priusquam fiat, non potest alius modus infallibilitatis cogitari, ut est per se notum. Rursus hæc præscientia in præsentia non potest esse absoluta, quia præscientia absoluta futuri consensus gratiæ supponit auxilium efficax, & voluntatem Dei dandi tale auxilium, ad talem effectum, ante quæ voluntatem debet præcedere secundum rationem hanc infallibilitatis, ut Deus non quasi casu sed per se, & ex propria intentione intelligatur dare auxilium efficax, ut efficax est; ergo necesse est ut illa infallibilitas præcedat in scientia conditionata, quæ Deus prænouit tale auxilium, si detur tali voluntati, in tali opportunitate futurum esse illi ita congruum, ut omnino sit illi consensura; talis ergo est infallibilis connexio auxilij efficaci cum suo effectu.

Hæc est sententia nostra de auxilio efficaci, breuius, & summatim propolita, quæ duas principales continet partes, vnam negatiuam, scilicet, non

posse consistere in vi, quam ex se, vel ex decreto prauo, vel absolute voluntatis Dei habeat, prædeterminandi physicè voluntatem humanam ad consensum, alteram positivam, quia efficacia eius dicto modo explicatur. Et hæc posterior pars præter rationes adductas concluditur à sufficienti demonstratione ex priori, quia non potest alius modus infallibilitatis, & efficaciæ cogitari.

C A P I T U L U M XXVI.

Duabus obiectiōibus contra superiorem doctrinam satisfi.

Contra superiorem resolutionem multa obiectiuntur, quæ ad quatuor capita reduco. Nam in primis videntes contrariæ sententiæ defensores, si vocatio congrua prout à nobis explicata est possibilis sit enervari, maxime positionem physicæ prædeterminationis, persuadere conantur illud genus efficaciæ non esse possibile, & quia illa supponit dictam præscientiam, in hoc maxime insitunt, ut negent Deum esse præscium futurorum contingentium sub conditione in seipsis nisi præcedat aliquod decretum prædeterminationem physicam in conditione inuolvens, in qua cognosci possint. Et rationes quibus hoc probare cōantur, sunt præcipue obiectiōes eorum contra doctrinam positam, illis tamen satisfactum à nobis est in Prolegom. 2. ubi duo ostendimus. Vnum est conditionatorum contingentium præscientiam non posse Deo negari secundum Scripturas, doctrinam Patrum, rectamque rationem, aliud est decreta conditionata ad talē præscientiam admittenda non esse, quia in multis diuinæ bonitati repugnant, ut in actibus peccatorum, in aliis non decent Deum, ut pote superuacanea, & otiosa, in omnibus verò eadem repugnancia cum libertate creata, quæ in physica prædeterminatione inuenitur, sic ideo de hoc primo genere obiectiōnū nihil nobis dicendum superest. Aliud caput obiectiōrum sumitur ex necessitate auxilij seu cōsensu præui causa primæ in secundam ante concursum imbitum in eius actione. De quibus satis dictum est in lib. 3. sub finem. Tertium caput sumitur ex auctoritate scripturæ, Conciliorum, Patrum, aliorumq; Theologorum de quibus per varia capita sigillatim dicere decreui, ac distindē, quia res est magni momenti, multumq; interest nouam ab antiqua doctrina discernere, quod non potest vel breui, vel confuso sermone fieri. Quart. cap. obiectiōnum ortum est ex nonnullis incommodis, vel etiam erroribus, quæ ex nostra sententia, vel malè intellecta, aut sinistrè explicata inferuntur, & nobis tribuuntur quibus in hoc capite & sequenti breuiter satis faciemus quia occasionem amplius sententiam nostram declarandi habebunt.

Primus Obiectio. Primò igitur obiectiunt, quia ex nostra sententia sequitur, efficax auxilium non physicè, sed moraliter tantum efficere consensum voluntatis nostræ: Consequens est absurdum, ergo. Secunda patet, quia vocatio quantumvis congrua, solum est gratia excitans, quæ, ut nos supra docuimus, non efficit physicè consensum, ergo si auxilium efficax in sola vocacione congrua consistit, non efficit physicè consensum. Hoc autem esse absurdum patet, quia in verbis non tantum desunt vires morales ad efficiendos actus supernaturales, sed etiam physice, quia superant actiuitatem physicam libero arbitrio naturaliter inditam; ergo oportet ut auxilium efficax de quo Augustinus dixit, dare vires efficacissi-

mas voluntati, det utrasque vires non tantum in genere moralis principij, sed etiam physici.

Respondemus nunc nobis non esse controuersiam, de principio physicè adiuuante ad præstandū consensum, omnes enim fatemur principium ali-

quod esse necessarium. Nos autem diximus illud (quidquid sit) tale esse, ut detur voluntati prius natura quam consentiat, relicta in ea potestate ad non consentiendum, seu non operandum per tale principium, etiam in sensu composito, id est, ad componendum simul cum illo principio, & tota gratia preueniente negationem consensus. Ex quo etiam concedimus, & ita esse dicendum sentimus, & fieri posse, & sæpè etiam fieri, ut voluntas habens sufficiens principium gratiæ tum morale quam physicum ad consentiendum, non consentiat. Qua veritate supposita ad argumentum responderetur, distinguendo primum consequens ex parte efficaciæ auxilij. Autem sub efficaci auxilio comprehenditur totum auxilium gratiæ necessarium in actu primo ad eliciendum liberum pietatis actum, & cum omnibus requisitis, ut infallibiliter coniungatur actui illum eliciendo, vel præcisè intelligitur nomine auxilij efficaci aliqua motio actualis, & præuia quæ proximè inducit voluntatem ad consensum. Priori modo nego sequelam, quia auxilium includit totum auxilium sufficiens, & hoc non tantum morale principium agendi, sed etiam physicum comprehendit, ut dixi. Posteriori autem modo loquendo de auxilio efficaci, concedo sequelam, nam ubique Augustinus non aliter explicat illam motionem, nisi per internam inuasionem, & affectionem, ut ex locis proximè citatis in secunda assertione constat, & plura alia postea inferemus. Neque ratio facta in contrarium procedit de auxilio efficaci in hoc posteriori sensu sumpto, sed in priori, neque vlla alia cogitari potest, cur sit necessarius alius modus, agendi, nisi fortasse propter prædeterminationem physicam, quam non admittimus.

Ve autem hoc amplius declaratur, aduerto, ante actuale effectum consensus, duo tantum auxilia præuia esse necessaria. Vnum est illud quod dat potestatem physicè eliciendi consensum; aliud est, quod Deus allicit, & trahit eandem voluntatem ad libere eliciendum eundem actum. Illud prius datur v. g. homini iusto per virtutes voluntati infusus, dant enim potestatem physicè efficientem ad eliciendum suos actus, si velit; hoc vero posterius dat Deus per auxilia excitantia, quæ simul dant moralem potestatem, sine qua simul cum physica non potest fieri actus, & utrumque horum est necessarium ad auxilium sufficiens, & à fortiori ad efficax, ut sæpè dixi. Potestq; circa hæc aduerti secundum modum connaturalis operandi potestatem physicam supponi ad moralem excitationem, quia nemo excitatur, nisi ad id, quod potest velle. Vnde quia homo ex solis viribus liberi arbitrij non habet potestatem physicam, saltem integram ad efficiendos actus supernaturales, ideo ut homo exciteretur quasi connaturali modo supponi debent habitus infusi, per quos integra potestas physica ad eliciendos hos actus datur, vel completur. Quis verò si habitus nec sunt naturales, nec debiti nostris potentiis propter quod secundum ordinem diuinæ prouidentie ad adulti illos recipiant, debent ad illos per proprios actus disponi, quod sine præuia excitatione facere non possunt, ideo necessarium est ut mutetur quasi connaturalis ordo, ita ut homo prius exciteretur, quam physicam, & internam voluntatem operandi habeat, sed tantum quandam eius inchoationem, vel capacitatem. Hoc patet in infidelibus qui aliciuntur ad fidem, antequam habeant internam virtutem infusam, & in peccatoribus qui ad penitentiam excitantur. Et ideo tunc exci-